

นิพนธ์ต้นฉบับ

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 เขตอำเภอบลูง จังหวัดจันทบุรี

ขจีพร อีราทรง, พ.บ., ธวัช วิเชียรประภา, พย.ม.

โรงพยาบาลบลูง จังหวัดจันทบุรี

Received: February 5, 2021 Revised: March 18, 2021 Accepted: June 26, 2021

บทคัดย่อ

ที่มาของปัญหา: ความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์นั้นไม่ได้เกิดขึ้นจากพันธุกรรม ดังนั้นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาควรได้รับการส่งเสริมความฉลาดทางด้านอารมณ์ เพื่อส่งผลต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของนักเรียน
วัตถุประสงค์: เพื่อพัฒนาแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และศึกษาผลของรูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 อำเภอบลูง จังหวัดจันทบุรี

วิธีการศึกษา: การวิจัยเชิงพัฒนา (research and development) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ แพทย์พยาบาล ครูและผู้ปกครองรวมทั้งสิ้น 12 ท่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เป็นเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 จากกลุ่มประชากร จำนวนทั้งสิ้น 80 คน สุ่มเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ รูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในเด็ก ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 14 ครั้ง ระยะเวลา 14 สัปดาห์ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความ

ฉลาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 6 - 11 ปี (สำหรับผู้ปกครอง) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Independent t - test และ Paired t - test

ผลการศึกษา: ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข หลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

สรุป: ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่จะดำเนินงานเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: รูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์, ความฉลาดทางอารมณ์, นักเรียนชั้นประถมศึกษา, พัฒนาการ

ORIGINAL ARTICLE

The Development of an Instruction Model for Emotional Intelligence of The Fifth – year Elementary Students in Khlung District, Chanthaburi Province

Kajeeporn Teerasong, M.D., Tawat Wichianprapha, MN.S.

Khlung Hospital, Chanthaburi Province

ABSTRACT

BACKGROUND: Emotional intelligence could be developed as it is not the result of genetics. In consequence, elementary students should be instructed to enhance their emotional intelligence which influences their learning and living.

OBJECTIVES: To develop the instruction pattern of emotional intelligence development and to study fifth - year elementary students instructional pattern of emotional intelligence in Khlung District, Chanthaburi Province.

METHODS: The samples of this research and development included twelve persons who were experts, medical doctors, nurses, teachers, and student guardians. The samples for the experiment were 80 students in the fifth - year of elementary education, selected by purposive sampling. The research tool could be divided into the tools for the experiment, which were the development of instruction patterns of emotional intelligence. The authors created 14 instruction patterns over 14 weeks. The tools for data collection comprised an emotional intelligence evaluation of children aged

6 - 11 (for student guardians). The statistical significance were an independent t - test and paired t - test.

RESULTS: The emotional intelligence of the fifth - year elementary students, regarding EQ factors that were being good, smart, and happy, the result before and after the experiment showed the difference with statistical significance ($p < 0.001$) and the emotional intelligence of the fifth - year elementary students regarding the EQ factors were being good, smart, and happy, after the experiment for the experimental group and the control group, the result showed a statistical significant difference ($p < 0.001$).

CONCLUSIONS: This research could be the guideline for the related unit to deal with the enhancement of elementary children's emotional intelligence and to adjust the instruction model for the emotional intelligence of elementary students appropriately.

KEYWORDS: pattern of the instruction model for emotional intelligence, emotional intelligence, elementary students, development

บทนำ

ปัจจุบันจากการศึกษาพบว่า พัฒนาการต่างๆ ของเด็กในช่วงปฐมวัยมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะพัฒนาการในช่วงแรกเกิดจนถึง 6 ปี เป็นระยะที่มีความสำคัญที่สุด เพราะในช่วงอายุนี้เด็กจะมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมรวมถึงสติปัญญาอย่างรวดเร็ว¹ ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการในช่วงวัยอื่นๆ ตามมา หากในช่วงแรกเกิดจนถึง 6 ปี ได้รับการดูแลทั้ง 4 ด้านอย่างสมบูรณ์จะทำให้เด็กสามารถเจริญเติบโตได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ความฉลาดทางสติปัญญารวมถึงความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญและมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์นั้นสามารถสร้างและปลูกฝังได้ตั้งแต่ในช่วงปฐมวัยจนถึงวัยประถมศึกษา

การพัฒนาเยาวชนของชาติเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถือเป็นกลุ่มเยาวชนที่สำคัญกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากเยาวชนนั้นเป็นวัยที่กำลังจะเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อีกนัยหนึ่งถือได้ว่าเยาวชนเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่จะนำไปสู่ก้าวที่เป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า หากเยาวชนได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ได้รับการอบรมให้ดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมแล้วนั้นจะทำให้กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ากับสังคม ในทางกลับกันหากเยาวชนไม่ได้รับความสนใจในการอบรมสั่งสอน ย่อมส่งผลทางลบต่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาต่างๆ ที่ตามมามากมาย เยาวชนจึงควรได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ไปพร้อมๆ กัน โดยเฉพาะด้านความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐาน โดยเชื่อกันว่าความสำเร็จในชีวิตรวมถึงการทำงานที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องประกอบด้วยความเป็นเลิศทางสติปัญญา ความเชี่ยวชาญและความฉลาดทางอารมณ์ รวมถึงต้องสามารถร่วมกันอยู่กับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ความสามารถนี้เรียกว่าความสามารถทางจิตสังคมหรือทักษะชีวิตนั่นเอง² เด็กและเยาวชนจึงควรได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาในทางที่ถูกต้องตั้งแต่แรก

วิธีการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไปในปัจจุบันส่งผลให้โครงสร้างของครอบครัวไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยอดีตสังคมไทยมีวิถีชีวิตโดยเป็นครอบครัวรวมโดยส่วนใหญ่

ซึ่งจะประกอบไปด้วย พ่อ แม่ พี่น้องรวมถึงญาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ปัจจุบันพบว่า ลักษณะของครอบครัวไทยเปลี่ยนแปลงไปเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น รวมถึงครอบครัวที่มีพ่อแม่ไม่ครบถ้วนสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน ซึ่งลักษณะครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวมีพ่อแม่ไม่ครบถ้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางลบต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและทักษะทางอารมณ์ รวมไปถึงการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กในระยะยาว³ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาด้านสังคมของเด็กและเยาวชนในสังคมไทยกำลังเพิ่มมากขึ้น โดยเด็กและเยาวชนเสี่ยงต่อการตั้งครมก่อนวัยอันควร พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง พฤติกรรมการใช้สารเสพติดและการใช้เวลาส่วนใหญ่กับการใช้เทคโนโลยี⁴ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเราควรให้ความสนใจกับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

ความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์นั้นไม่ได้เกิดขึ้นจากพันธุกรรม⁵ ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตโดยความฉลาดทางอารมณ์นั้นสามารถทำให้บุคคลรู้เท่าทันความคิดและอารมณ์ของตนเองส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้ รวมทั้งการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จะช่วยให้เด็กมีพื้นฐานอารมณ์ที่ดี รู้สึกภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น⁶ การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นั้นมีหลายวิธี ซึ่งส่วนใหญ่มักจะปลูกฝังตั้งแต่เด็กโดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาความฉลาดของอารมณ์ของเด็กนั้นเริ่มตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียนรวมถึงชุมชนที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยเรียนได้ จากการสำรวจความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยด้านดี เก่ง และสุข พบว่า มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ โดยจัดอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 เขตอำเภอขลุงจังหวัดจันทบุรี พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และศึกษาผลของรูป

แบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้น โดยผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ในการวางแผนและเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีให้พร้อมที่จะเป็นเยาวชนที่ดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยการศึกษาได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์จังหวัดจันทบุรี ตามหนังสืออนุมัติเลขที่ CTIREC 031/2562 โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จิตแพทย์จำนวน 1 ท่าน แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวจำนวน 1 ท่าน กุมารแพทย์จำนวน 1 ท่าน พยาบาลจิตเวชจำนวน 1 ท่าน พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนจำนวน 1 ท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 ท่าน ครูประถมศึกษาจำนวน 3 ท่าน ผู้ปกครองจำนวน 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 12 ท่าน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive random sampling)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จิตแพทย์จำนวน 1 ท่าน แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวจำนวน 1 ท่าน กุมารแพทย์จำนวน 1 ท่าน พยาบาลจิตเวชจำนวน 1 ท่าน พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนจำนวน 1 ท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 1 ท่าน ครูประถมศึกษาจำนวน 3 ท่าน ผู้ปกครองจำนวน 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น 12 ท่าน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 เขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ระยะที่ 3 การประเมินผลของรูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง

แบบ 2 กลุ่มเปรียบเทียบก่อนหลัง (two group pretest - posttest design) ประชากร คือ เด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีจำนวนทั้งสิ้น 509 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเขตอำเภอขลุงจังหวัดจันทบุรี จากกลุ่มประชากร จำนวนทั้งสิ้น 80 คน จากการคำนวณอำนาจจากการทดสอบและค่าอิทธิพล สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (purposive random sampling) โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเข้าการวิจัย (inclusion criteria) เป็นนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนเขตอำเภอขลุง เป็นนักเรียนประถมศึกษาที่เข้ามาศึกษาในโรงเรียนเดิมอย่างน้อย 1 ปี และผู้ปกครองยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย

เกณฑ์ในการคัดออกจากการวิจัย (exclusion criteria) ได้แก่ ไม่สมัครเข้าร่วมการวิจัย ลาออกจากโรงเรียน ขณะเข้าร่วมการวิจัยหรือสมัครใจลาออกจากการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 6 - 11 ปี (ฉบับย่อ) สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ของกรมสุขภาพจิต เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 4 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล: ดำเนินงานส่งโครงร่างวิจัยให้สำนักงานจริยธรรมในมนุษย์โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง เอกสารรับรองเลขที่ CTIREC 031 ทำการวิจัยระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประสานงานกับครูประจำชั้น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และนัดหมายวัน เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนัดในวันที่กลุ่มตัวอย่างสะดวก สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ห้องประชุมโรงเรียน ในช่วงเวลาคาบว่างของกลุ่มตัวอย่างชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิแก่กลุ่มตัวอย่าง ให้กลุ่มตัวอย่าง เช่นชื่อยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนได้รับแจกเครื่องมือสำหรับผู้ปกครองและนำมาส่งให้ผู้วิจัยในวันถัดไปทั้งก่อนและหลังการ

ทดลอง ดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 การทดลองตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้วิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบทางสถิติ พรรณนาข้อมูลส่วนบุคคลด้วยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังได้รับรูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้วยสถิติ Pair t - test และวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังได้รับรูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้วยสถิติ Independent t - test โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ (assumption) ก่อนการทำการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงของตัวแปรเป็นแบบปกติ (normal distribution) ด้วยสถิติ Kolmogorov - Smirnov Test (K - S Test) และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา

ปัญหาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่จะมีปัญหาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการยอมรับเมื่อทำความผิดและการรู้จักให้กำลังใจผู้อื่น ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งจะพบปัญหาความท้อใจหรือล้มเลิกความตั้งใจเมื่อไม่ประสบความสำเร็จ และความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขจะพบปัญหาเรื่องการเป็นเด็กอารมณ์ดี

รูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ตามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 14 ครั้ง ระยะเวลา 14 สัปดาห์โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

กิจกรรมการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในด้านดีแบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 กิจกรรม

“ใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น” เป็นการชมวีดีโอ ความยาว 7 นาที ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 2 กิจกรรม “ยอมรับผิด” เป็นการเล่ากรณีตัวอย่าง ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 3 กิจกรรม “ควบคุมอารมณ์” เป็นการเล่านิทาน ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 4 กิจกรรม “สรุปการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี” เป็นการอภิปรายกลุ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง กิจกรรมการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในด้านเก่ง แบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 กิจกรรม “มุ่งมั่นพยายาม” เป็นการชมวีดีโอ ความยาว 7 นาที ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 2 กิจกรรม “ปรับตัวต่อปัญหา” เป็นการเล่ากรณีตัวอย่าง ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 3 กิจกรรม “กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม” เป็นการเล่า นิทาน ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 4 กิจกรรม “สรุปการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง” เป็นการอภิปรายกลุ่ม ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง

กิจกรรมการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในด้านเก่งแบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 ครั้ง ได้แก่ครั้งที่ 1 กิจกรรม “พอใจในตนเอง” เป็นการชมวีดีโอ ความยาว 7 นาที ระยะเวลาในการทำ กิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 2 กิจกรรม “รู้จักปรับใจ” เป็นการเล่ากรณีตัวอย่าง ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 3 กิจกรรม “ชื่นชม เบิกบาน” เป็นการเล่านิทาน ระยะเวลาในการทำ กิจกรรม 1 ชั่วโมง ครั้งที่ 4 กิจกรรม “สรุปการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข” เป็นการอภิปรายกลุ่ม ระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 ชั่วโมง

ประเมินผลของรูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข ก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.41, 0.09$ และ 0.65 ตามลำดับ) (ตารางที่ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กรักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข และคะแนนเฉลี่ยภาพรวมก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข ก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง ($n = 40$) และกลุ่มควบคุม ($n = 40$)

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		$p - value$
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
ด้านดี	62.8	7.3	64.2	7.2	0.41
ด้านเก่ง	64.0	8.2	61.1	6.7	0.09
ด้านสุข	69.3	10.7	70.3	8.7	0.65
รวม	65.3	7.0	65.3	6.5	0.91

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ($n = 40$)

ตัวแปร	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		$p - value$
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
ด้านดี	62.8	7.3	76.1	8.2	< 0.001
ด้านเก่ง	64.0	6.7	71.4	9.7	< 0.001
ด้านสุข	69.3	10.7	79.5	8.5	< 0.001
รวม	65.3	7.0	75.6	7.7	< 0.001

พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข ภายในกลุ่มควบคุมระหว่าง ก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.06, 0.23$ และ 0.16 ตามลำดับ) (ตารางที่ 3)

และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข และความฉลาดทางอารมณ์ภาพรวมหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข ในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ($n = 40$)

ตัวแปร	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		$p - value$
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
ด้านดี	64.2	7.2	61.0	7.3	0.06
ด้านเก่ง	61.1	8.2	59.2	6.8	0.23
ด้านสุข	70.3	8.7	67.5	10.5	0.16
รวม	65.2	6.5	62.4	7.2	0.05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลอง ($n = 40$) และกลุ่มควบคุม ($n = 40$)

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		$p - value$
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
ด้านดี	76.1	8.2	61.0	7.3	< 0.001
ด้านเก่ง	71.4	9.7	59.2	6.8	< 0.001
ด้านสุข	79.5	8.5	67.5	10.5	< 0.001
รวม	75.6	7.7	62.4	7.2	< 0.001

อภิปรายผล

ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 องค์ประกอบด้านดี เก่ง สุข ก่อนการ

ทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากบริบทของพื้นที่ในกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความ

คล้ายคลึงกัน ไม่แตกต่างกัน โดยโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียนอยู่ในเขตอำเภอขลุ การได้รับการอบรมเลี้ยงดู รวมถึงการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในก่อนการทดลองไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ใช้หลักสูตรในการเรียนการสอนเดียวกันจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ก่อนการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภายหลังกลุ่มทดลองได้รับรูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 เขตอำเภอขลุ จังหวัดจันทบุรี พบว่า องค์ประกอบด้าน ดี เก่ง สุข ก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) โดยอธิบายได้ว่าหลังจากที่กลุ่มทดลองได้รับรูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 เขตอำเภอขลุ จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 14 ครั้ง ระยะเวลา 14 สัปดาห์ ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้การเสริมสร้างความฉลาดทางด้านอารมณ์ในแต่ละด้านทั้งทางด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข ผ่านกิจกรรม 4 กิจกรรม ได้แก่ การเรียนรู้ผ่านวีดิโอหนึ่งสัปดาห์ การเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติและการพูดคุยอภิปรายกลุ่ม ทั้ง 4 กิจกรรมทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการสะท้อนคิด ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์สามารถพัฒนาได้โดยการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์⁷ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ พริยคุณธร และคณะ ที่ได้ทำการศึกษารูปแบบการส่งเสริมเด็กวัยเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และสุขของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสงขลา: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยรูปแบบการส่งเสริมเด็กวัยเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และสุข สามารถสรุปได้ 4 ขั้นตอน คือ การสร้างความเข้าใจ การศึกษาสถานการณ์ การกำหนดแผนปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติและการสะท้อนผลการปฏิบัติ และการประเมินผล โดยขั้นตอนการกำหนดแผนปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติ และการสะท้อนผลการปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ด้าน ที่สำคัญ ได้แก่ การทำความเข้าใจแนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ ดี เก่ง

และสุข การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง และการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี สำหรับความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข จะผสมผสานอยู่ในกิจกรรมการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านดี และกิจกรรมนันทนาการ ในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ 8 ประการ ได้แก่ การทำความเข้าใจกับความหมายของคำว่า เก่ง ดี และมีสุข การตั้งเป้าหมายในชีวิตของตนเอง การจุดประกายกระตุ้นความรู้สึกให้เป็นคนดี มีความกตัญญู การฝึกสติ การควบคุมอารมณ์ การมีเมตตา เข้าใจผู้อื่น การอบรมให้มีศีลธรรม และการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างพันธะสัญญา การฝึกวางแผน บันทึก ติดตามประเมินตนเอง การให้แรงเสริม และการใช้กิจกรรมนันทนาการ ที่นำมาซึ่งการเพิ่มของคะแนนความฉลาดทาง อารมณ์ และความพึงพอใจ ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ โดยเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ก่อนร่วมกิจกรรมและหลังกิจกรรมพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังร่วมกิจกรรมมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของอารี มั่งคั่ง⁸ ที่ได้ทำการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี: การศึกษาเบื้องต้น โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า หลังจากนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้ ด้านการบริหารผู้อำนวยการควรสนับสนุนให้มีการดำเนินการด้านการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย เนื่องจากสามารถเพิ่มความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นอกจากนี้ยังพบว่า มีความคุ้มค่าในการดำเนินการ ด้านการจัดบริการพบว่า ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคลินิกที่ช่วยพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาในหน่วยบริการ และควรจัดให้มีการทบทวนกระบวนการดำเนินงานการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อย่างสม่ำเสมอ

ผลประโยชน์ทับซ้อน: ไม่มี

แหล่งเงินทุนสนับสนุน: ไม่มี

เอกสารอ้างอิง

1. Yuyen R. The effect of story-telling with role-play on the second year preschoolers' self-confidence. Veridian E-Journal 2014;7(2) :779-87.
2. Wongpratum N., Wongsaward K, Krangprapan M. Manual for sex education learning management based on teaching life skill ideas and Yonisomanasikan to enhance analytical thinking, social responsibility, and learning achievement of the learning substance group of health education and physical education of Pratom suksa 6 students. Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University 2016;13(61): 39-49.
3. Teimrad S. Family structure and cognitive skill among Thai students. Development Economic Review 2016 ;10(1) : 61-83.
4. Chandee P, Pitayanon T. Strategies for activities development of primary school learners in promoting good citizenship according to the security ideology and security policy promote good citizenship within Southern-Border Provinces of Thailand. EAU Heritage Journal Social Science and Humanities 2016; 6(1): 161-76.
5. Piriakoon S, Balhip K, Petchruschatachart U., Tiraphat N. Developing a model for enhancing the goodness, smartness and happiness of Thai primary school students in Songkhla province: a participation action research study. Songklanagarind Journal of Nursing 2016;36(3) :150-71.
6. Public Health Ministry. 6-11 years emotional quotient assessment questionnaires for patients [Internet]. Nonthaburi: Department of Mental Health; 2020[cited 2021 May 13]. Available form: <https://dmh-elibrary.org/items/show/41>
7. Biarpat N. Chanruchai S, Mutukan W. Developing the counseling activity applied with carl rogers theory and simulation approach, to enhance emotional intelligence and self-esteem of Prathomsuksa 4 students. Buabandit Journal of Educational Adminisitratio (BUAJEAD) 2015; 15(special issue):87-95.
8. Mongkang A. Effect of group activity on emotional quotient of Mattayom Suksa 6 students at Chonkanyanukoon School, Chonburi Province : a preliminary study. TNSU Journal 2012; 16(32) : 53 – 72.